

NORGES HØYESTERETT

Den 3. mars 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Endresen og Bull i

HR-2014-00430-U, (sak nr. 2014/126), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Øyvind Bratlien)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en straffeanke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) A ble 18. april 2013 satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ, straffeloven § 326 nr. 1 og politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5. Grunnlaget for tiltalen for overtredelse av straffeloven § 229 var at han lørdag 10. november 2012 slo B flere ganger i ansiktet med flat og/eller knyttet hånd, slik at B fikk brudd i ansiktet og nesen, en tann ble slått ut og han mistet bevisstheten.
- (3) Oslo tingrett avsa 10. september 2013 dom med slik domsslutning:

"1. A, født 00.00.1977, dømmes for overtredelse av

- straffeloven § 229 første straffalternativ,
- straffeloven § 326 nr. 1 og
- politiloven § 30 nr. 1 jf. § 5

til fengsel i 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 61 og § 63 annet ledd.

Varetekt kommer til fradrag med 4 – fire – dager, jf. straffeloven § 60.

2. A, født 00.00.1977, dømmes til, innen 2 – to – uker, å betale 32 750 – trettitotusensjuhundreogfemtire – kroner i erstatning for økonomisk tap til B.
3. A, født 00.00.1977, dømmes til, innen 2 – to – uker, å betale 25 000 –tjuefemtusen – kroner i oppreisning til B.
4. A, født 00.00.1977, dømmes til å betale 3 000 – tretusen – kroner i saksomkostninger til det offentlige."

- (4) Den sentrale problemstillingen for tingretten ved vurderingen av skyldspørsmålet for overtredelsen av straffeloven § 229, var om tiltalte slo fornærmede i nødverge, jf. straffeloven § 48. Tingretten kom, under henvisning til tre av vitneforklaringene som ble avgitt under hovedforhandlingen, til at fornærmede ikke opptrådte truende eller aggressivt, og at det således ikke forelå et rettsstridig angrep som tiltalte avverget eller forsvarte seg mot.
- (5) A anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet for overtredelsen av straffeloven § 229 og straffutmålingen. Han begjærte også ny behandling av de sivile kravene. Borgarting lagmannsrett avsa 26. november 2013 beslutning med slik slutning:

"Anken nektes fremmet."

- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, og det er i korte trekk anført:
- (7) Lagmannsretten har i beslutningen lagt til grunn et annet faktum enn tingretten når det gjelder spørsmålet om tiltalte handlet i nødverge, og det fremgår av begrunnelsen at lagmannsretten ikke anså det som klart at det ikke forelå en nødvergesituasjon. Lagmannsretten har heller ikke vurdert om det er grunnlag for straffrihet etter straffeloven § 48 fjerde ledd.
- (8) Hva angår straffutmålingen anføres at lagmannsrettens vurdering av om straffen kan nedsettes fordi tiltalte handlet i berettiget harme, jf. straffeloven § 56 bokstav b, ikke er i samsvar med vurderingen under spørsmålet om nødverge. Lagmannsretten tar dessuten ikke stilling til om faktum ligger slik an at bestemmelsen får anvendelse. Begrunnelsen gir også uttrykk for at lagmannsretten har bygget på feil lovanvendelse.
- (9) A har nedlagt slik påstand:

"Beslutningen oppheves."

- (10) *Påtalemyndigheten* har anført at lagmannsrettens beslutning ikke er beheftet med saksbehandlingsfeil. Beslutningen bygger på en helhetsvurdering av sakens dokumenter, tingrettens dom og anførslene i anken. *Påtalemyndigheten* har ikke nedlagt formell påstand.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd. Dette omfatter også om lagmannsretten har lagt til grunn riktig vurderingstema for spørsmålet om hvorvidt anken skal tillates fremmet, og om det skjønner lagmannsretten har utøvd er forsvarlig, herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, jf. bl.a. Rt. 2012 side 1342 avsnitt 15.
- (12) De generelle krav til begrunnelse av ankenektelser etter straffeprosessloven § 321 annet ledd fremgår av Rt. 2008 side 1764 avsnitt 104 ff. Om bevisanker der utfallet beror på den bevismessige vurderingen av vitneførselen og tiltaltes forklaring, heter det i samme avgjørelse avsnitt 109 at lagmannsretten bør få frem hvilke grunnlag den bygger avgjørelsen på. I slike saker må lagmannsretten videre være varsom med å vektlegge forhold som tingretten etter umiddelbar bevisførsel og kontradiksjon ikke har bygget på, jf. Rt. 2010 side 62 avsnitt 12 og Rt. 2010 side 807 avsnitt 27.
- (13) Det er ikke omstridt at tiltalte slo fornærmede med knyttet hånd i ansiktet, med den følge at han falt bevisstløst om. Uenigheten dreier seg hovedsakelig om handlingen var en

nødvergehandling foranlediget av et rettsstridig angrep fra fornærmede. Tingretten fant det ikke bevist at fornærmede hadde opptrådt på en slik måte. Den bygget dette på tiltaltes egen forklaring, og forklaringene fra tre vitner. Om dette sentrale spørsmålet i anken uttaler lagmannsretten:

"Bedømt på grunnlag av domfeltes forklaring, slik den er gjengitt i tingrettens dom og henvist til i forsvarerens støtteskriv, forelå det ingen nødvergesituasjon, iallfall ikke etter at domfelte hadde slått ølglasset ut av fornærmedes hånd. Domfelte oppfattet fremdeles fornærmede som truende og at fornærmede var i ferd med å slå igjen. Hva slags slag domfelte fryktet, er ikke nærmere beskrevet. Supplert med fornærmedes politiforklaring, der det fremgår at han hadde drukket en del og var beruset, og domfeltes politiforklaring, der det er uklart hvordan slaget traff, kan ikke fornærmedes opptreden ha fremstått som særlig farlig. I denne situasjonen må det å slå fornærmede så kraftig i ansiktet at han ble slått bevisstløs og mistet en tann, anses som en ubetinget utilbørlig avvergehandling. Det foreligger derfor ingen lovlig nødvergehandling, jfr. straffeloven § 48 andre ledd."

- (14) Slik ankeutvalget her oppfatter lagmannsretten, tar den ikke stilling til om fornærmede utsatte tiltalte for et rettsstridig angrep. Den konkluderer i stedet med at tiltaltes slag må anses som en ubetinget utilbørlig avvergehandling. Avgjørelsen forankres i den forholdsmessighetsvurderingen som skal foretas etter straffeloven § 48 andre ledd in fine. Lagmannsretten bygger dermed på et annet grunnlag for domfellelse enn det tingretten gjorde. Avgjørelsen bygger delvis også på andre bevis, blant annet ved at domfeltes og fornærmedes politiforklaringer er trukket inn.
- (15) Lagmannsretten har med dette etter utvalgets oppfatning foretatt en selvstendig oppbygging av et nytt grunnlag for domfellelse, som ligger utenfor rammen for overprøving ved ankesiling, jf. Rt. 2010 side 597 avsnitt 16-18.
- (16) Lagmannsrettens ~~kjennelse~~ *beslutning** må dermed oppheves.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens ~~kjennelse~~ *beslutning** oppheves.

Clement Endresen
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

**Rettet 24.mars 2014 i medhold av straffeprosessloven § 52 siste ledd jf. § 44.*

Riktig utskrift: